

UJEDINJENI
NARODI

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-06-90-T

Datum: 18. prosinca 2009.

Original: engleski

PRED RASPRAVNIM VIJEĆEM I

U sastavu: sudac Alphons Orie, predsjedavajući
sudac Uldis Ķinis
sutkinja Elizabeth Gwaunza

Tajnik: g. John Hocking

Odluka od: 18. prosinca 2009.

TUŽITELJ

protiv

**ANTE GOTOVINE
IVANA ČERMAKA
MLADENA MARKAČA**

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVIMA DA SE IZDAJU SUDSKI NALOZI KOJIMA SE
REPUBLICI HRVATSKOJ PRIVREMENO ZABRANJUJU ODREĐENI
POSTUPCI I OBRAZLOŽENJE UZ NALOG VIJEĆA OD 11. PROSINCA 2009.**

Tužiteljstvo:

g. Alan Tieger
g. Stefan Waespi

Republika Hrvatska

Putem: Veleposlanstva Republike Hrvatske
u Kraljevini Nizozemskoj

Obrana Ante Gotovine:

g. Luka Mišetić
g. Gregory Kehoe
g. Payam Akhavan

Obrana Ivana Čermaka:

g. Steven Kay, QC
g. Andrew Cayley
gđa Gillian Higgins

Obrana Mladena Markača:

g. Goran Mikuličić
g. Tomislav Kuzmanović

Prijevod

HISTORIJAT POSTUPKA I ARGUMENTACIJA

1. Dana 10. prosinca 2009. Gotovinina obrana obavijestila je Vijeće da je 9. i 10. prosinca 2009. hrvatska policija je provela naloge za pretragu prostorija g. Ivanovića, g. Ribičića (aktualnih članova Gotovinine odbrane) i g. Hučića (bivšeg člana Gotovinine odbrane) i pretražila ured Gotovinine odbrane u Zagrebu, pri čemu je zaplijenila dokumente i računala iz ureda Gotovinine odbrane i od g. Ribičića.¹ Prema Gotovininoj obrani, policija je najprije pritvorila, a zatim oslobodila g. Ribičića i g. Hučića 9. prosinca 2009., dok je Ivanovića uhapsila 9. prosinca 2009., a zatim i njega oslobodila 10. prosinca 2009.² Gotovinina obrana je nadalje ustvrdila da je policija od g. Ivanovića zaplijenila laptop i dokumente.³ Gotovinina obrana izjavila je da ne zna što se nalazi na hard diskovima zaplijenjenih računala, ali da bi isti mogli sadržavati radnu dokumentaciju i podatke koji podliježu obvezi poštivanja tajnosti komunikacije između odvjetnika i klijenta.⁴ Ustvrdila je i da bi hrvatska vlada mogla te dokumente predati tužiteljstvu.⁵ Gotovinina obrana je nadalje izjavila da ima i drugi ured u Zagrebu, koji još nije pretražen.⁶ Gotovinina obrana zatražila je od Vijeća da izda naloge kojim se Republici Hrvatskoj (dalje u tekstu: Hrvatska) privremeno zabranjuju određeni postupci, barem do konačne odluke Vijeća, kao prvo da obustavi i uzdrži se od svih radnji protiv Ivanovića (dalje u tekstu: prvi zahtjev), kao drugo da se obustave sve pretrage dokumentacije i računala u njenom posjedu, koji su zaplijenjeni iz uredâ Gotovinine odbrane ili od članova tima odbrane (dalje u tekstu: drugi zahtjev) i kao treće da se uzdrži od svih budućih pretraga uredâ Gotovinine odbrane ili članova tima odbrane (dalje u tekstu: treći zahtjev).⁷

2. Isto tako, 10. prosinca 2009. Markačeva obrana ustvrdila je da neke podatke dijelila s Gotovininom obranom i da ako zaplijenjena računala Gotovinine odbrane sadrže

¹ Zahtjev okrivljenog Ante Gotovine za izdavanje *subpoena duces tecum* tužitelju Sergeu Brammertzu da pristupi raspravi 16. prosinca 2009., par. 5; T. 26009, 26011-26013, 26028-26029. Vidi također T.26096, 26098.

² T. 26009-26012, 26023, 26041.

³ T. 26009-26010, 26012, 26028-26029.

⁴ T. 26010-26011, 26051.

⁵ T. 26010.

⁶ T. 26011.

⁷ T. 26023-26024, 26028-26030.

Prijevod

takve podatke, tada će biti ugrožena tajnost komunikacije između odvjetnika i klijenta.⁸ Prema tome, Markačeva obrana se pridružila zahtjevima Gotovinine obrane.⁹ Ona nadalje tvrdi da su o jednom od njenih članova "raspravljali" tužiteljstvo i hrvatski dužnosnici i da se to što se dogodilo Gotovininom obrani isto tako moglo dogoditi i Markačevoj obrani.¹⁰ Ona je stoga zatražila izdavanje naloga kao preventivne mjere kojom bi se ubuduće zabranili slični postupci u odnosu na njene članove i urede (dalje u tekstu: četvrti zahtjev).¹¹

3. Dana 10. prosinca 2009. Vijeće je najavilo u sudnici da će se po tom pitanju sutradan održati rasprava.¹² Isto tako, 10. prosinca 2009. viši sudski savjetnik Raspravnog vijeća I obavijestio je hrvatsko veleposlanstvo u Nizozemskoj da se na toj raspravi može obratiti Vijeću.¹³ Dana 11. prosinca 2009., Vijeće je za isti dan službeno zakazalo raspravu po tom pitanju za isti dan i zatražilo od Hrvatske da raspravi pristupi posredstvom jednog ili više ovlaštenih i upućenih predstavnika.¹⁴

4. Na raspravi su Hrvatsku predstavljali veleposlanik Paro i zamjenik državnog odvjetnika g. Čule.¹⁵ Oni su izjavili da je 9. prosinca 2009. policija uhapsila g. Ivanovića u njegovom automobilu, zaplijenila mu vozilo, odmah ga zapečatila i odvezla na pretragu, a njega privela u Policijsku upravu Zagrebačke županije.¹⁶ Nadalje, izjavili su da je policija od g. Ivanovića zaplijenila vojne dokumente koji se odnose na operaciju "Oluja" i laptop, koji je zapečaćen, ali nije pretražen.¹⁷ Veleposlanik Paro izjavio je da je 10. prosinca 2009. policija pretražila Ivanovićev stan, stan njegovih roditelja, još jedno vozilo, kao i Ivanovićev ured.¹⁸ Prilikom tih pretraga, policija je samo u Ivanovićevom stanu pronašla i zaplijenila relevantne materijale.¹⁹ Veleposlanik Paro isto tako je izjavio

⁸ T.26019-2620.

⁹ T. 26024.

¹⁰ T. 26024.

¹¹ T. 26024.

¹² T. 26046, 26049-26050.

¹³ Pismo višeg sudskog savjetnika Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Kraljevini Nizozemskoj, 10. prosinac 2009.; T. 26075, 26081.

¹⁴ Nalog kojim se zakazuje rasprava, 11. prosinac 2009.

¹⁵ T. 26075, 26077, 26091.

¹⁶ T. 26087-26088, 26100-26101, 26150.

¹⁷ T. 26087-26088, 26100-26101, 26150.

¹⁸ T.26087-26088.

¹⁹ T. 26088-26089.

Prijevod

da je sa Ivanovićem obavljen razgovor i da je nakon toga oslobođen.²⁰ Zamjenik državnog odvjetnika g. Čule izjavio je da su pretraženi i stan g. Hučića i kuća g. Ribičića, te da je Ribičiću zaplijenjeno računalo koje je potom pretraženo.²¹ Prema g. Čuli, osim spomenutog laptopa koji je oduzet g. Ivanoviću, svi zaplijenjeni materijali podvrgnuti su preliminarnoj analizi.²² On je izjavio da je samo Ivanović pravne struke.²³ Čule je nadalje izjavio da će, nađu li se među zaplijenjenim materijalima bilo kakvi dokumenti koje traži tužiteljstvo, razmotriti njihovu predaju Međunarodnom sudu.²⁴

5. Tužiteljstvo je izjavilo da se ne protivi zamrzavanju situacije, kako je to predložilo Vijeće, i da neće od Hrvatske prihvatiti nikakve materijale pronađene prilikom pretrage, sve dok se Vijeću i stranama u postupku ne pruži pravična mogućnost da se izjasne po tom pitanju.²⁵ Hrvatska se usprotivila drugom zahtjevu.²⁶

6. Gotovinina obrana iznijela je argument da je Vijeće ovlašteno za izdavanje zatraženog naloga, budući da se pitanje o kojem je riječ direktno odnosi vršenje nadležnosti Međunarodnog suda i njegove ovlasti da provodi vlastite naloge i pravila uz poštovanje prava optuženog.²⁷ Markačeva obrana se složila da je Međunarodni sud nadležan za izdavanje traženog naloga kako bi se spriječilo da neka druga strana dobije privilegirane informacije, uključujući i Vladu Hrvatske i tužiteljstvo.²⁸ Tužiteljstvo je tvrdilo da bi Međunarodni sud trebao pribjeći mjerama koje su najmanje restriktivne i da je Vijeće već najavilo da će ono intervenirati tek u iznimnim okolnostima.²⁹

7. Vijeće je upitalo predstavnike Hrvatske da li bi Hrvatska pristala na privremeno zamrzavanje svih radnji u vezi sa zaplijenjenim materijalom i pokušala da s Međunarodnim sudom iznađe način kojim bi se spriječilo svako eventualno ugrožavanje privilegiranosti komunikacije između odvjetnika i klijenta.³⁰ Hrvatska je odgovorila da je

²⁰ T. 26089.

²¹ T. 26089.

²² T. 26150.

²³ T. 26101.

²⁴ T. 26109.

²⁵ T. 26118-26120, 26127.

²⁶ T. 26150, 26152.

²⁷ T. 26150-26122. V. također T. 26142.

²⁸ T. 26128-26131.

²⁹ T. 26119-26120, 26123-26127.

³⁰ T. 26110-26111, 26115-16154.

Prijevod

to pitanje u rukama hrvatskog pravosuđa, ali nije sporila da su istražne radnje policije pod nadzorom i kontrolom Ministarstva unutarnjih poslova.³¹ Dana 11. prosinca 2009., Vijeće je izdalo privremeni nalog, čije obrazloženje će tek uslijediti, kojim Hrvatska do daljnjega ima obustaviti preglede sadržaja svih dokumenata i predmeta, uključujući i računala, u svome posjedu, a koji su zaplijenjeni i otuđeni od Gotovinine obrane, ili od sadašnjih ili bivših članova tima Gotovinine obrane, provizorno identificiranih kao g. Ivanović, g. Ribičić i g. Hučić, ili od njihove rodbine.³² Vijeće je konkretno naložilo Hrvatskoj da zapečati zaplijenjene dokumente koje dosada nije zapečatila, te da ih zadrži do daljnjega u svom posjedu.³³

MJERODAVNO PRAVO

8. Članak 20(1) Statuta predviđa da pretresna vijeća moraju osigurati da suđenje bude pravično i ekspeditivno, te da se postupak vodi u skladu s pravilima o postupku i dokazima uz puno poštovanje prava optuženog i dužnu brigu o zaštiti žrtava i svjedoka.

9. Članak 29 (1) Statuta predviđa da države moraju surađivati s Međunarodnim sudom u istrazi i krivičnom gonjenju osoba optuženih da su počinile teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava. Članak 29(2) Statuta propisuje da države moraju bez nepotrebnog odlaganja udovoljiti svakom zahtjevu za pomoć ili nalogu koji je izdalo pretresno vijeće. Članak 29 pruža Vijeću pravnu osnovu da izdaje naloge suverenim državama.³⁴

10. Pravilo 54 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) nalaže da Vijeće može izdavati naloge, sudske pozive, naloge *subpoena*, naloge za hapšenje i dovođenje i druge naloge koji su potrebni za vršenje istrage ili pripremu i vođenje suđenja. Suočeno sa zahtjevom za značajno uplitanje u nacionalnu jurisdikciju koje bi za posljedicu imalo ugrožavanje prava optuženog na pravično suđenje

³¹ T. 26158.

³² T. 26160-26161.

³³ T. 26160.

³⁴ *Tužitelj protiv Tihomira Blaškića*, predmet br. IT-95-14-AR108bis, Odluka po Zahtjevu Republike Hrvatske za preispitivanje odluke Raspravnog vijeća II od 18. srpnja 1997., par. 26.

Prijevod

pred ovim Sudom, Vijeće je u izuzetnim okolnostima ovlašteno poduzeti takvu intervenciju sukladno pravilu 54.³⁵

11. Pravilo 97 Pravilnika o postupku i dokazima nalaže da se sva komunikacija između odvjetnika i klijenta smatra privilegiranom i da se zato ne može objelodaniti na suđenju, osim ako klijent ne pristane na takvo objelodanjivanje, ili ako je klijent dobrovoljno objelodanio sadržaj te komunikacije trećoj osobi i ta treća osoba onda o tome svjedoči.

DISKUSIJA

12. Vijeća se ovdje tiču samo zahtjevi za izdavanje naloga kojima se privremeno zabranjuju određeni postupci. Takvi zahtjevi podrazumijevaju hitnost donošenja preliminarne odluke koja će biti na snazi do donošenja konačnih odluka. Konačne odluke po zahtjevima za izdavanje naloga kojima se trajno zabranjuju određeni postupci uslijedit će pravovremeno i povodom tih zahtjeva se stranama u postupku i Hrvatskoj upućuju posebni pozivi. Prema tome, u sadašnjoj odluci sve reference na zahtjeve koje slijede odnose se isključivo na pravna sredstva zatražena na privremenoj osnovi, a svi zaključci donose se u kontekstu odlučivanja po zahtjevima za hitno privremeno pravno sredstvo.

Odluke po prvom, trećem i četvrtom zahtjevu

13. Prvi zahtjev tiče se pitanja po kojem je Vijeće već rješavalo.³⁶ Prema činjenicama sa kojima je Vijeće upoznato, dana 9. i 10. prosinca 2009. hrvatska policija uhapsila je g. Ivanovića, zaplijenila od njega određene predmete i potom ga oslobodila. Što se tiče njegovog hapšenja, Vijeće zaključuje da, budući da je on ponovno pušten na slobodu, odobravanje privremenog pravnog sredstva ne bi trebala biti urgentna stvar. Što se tiče radnji koje se odnose na zapljene, prvi zahtjev postao je redundantan samim odobravanjem drugog zahtjeva. Prema tome, nema novog razvoja događaja po ovom pitanju koji bi iziskivao hitnju, čime bi se opravdalo odobravanje privremenog pravnog

³⁵ Odluka po zahtjevu okrivljenog Ante Gotovine za sudski nalog kojim se Republici Hrvatskoj zabranjuju određeni postupci, 23. srpanj 2009., par. 17-18, T26045-26046.

³⁶ Vidi konkretno Obnovljeni zahtjev okrivljenog Gotovine za izdavanje naloga kojim se Republici Hrvatskoj na osnovu pravila 54 zabranjuju određeni postupci, 29. rujna 2009.

Prijevod

sredstva u vidu prvog zahtjeva. Vijeće stoga zaključuje da prvi zahtjev ne zadovoljava uvjete iz pravila 54 Pravilnika, kao što je to prethodno protumačilo ovo Vijeće.³⁷

14. Što se tiče trećeg i četvrtog zahtjeva, Gotovinina obrana i Markačeva obrana nisu pružile dovoljnu činjeničnu osnovu koja bi pokazala vjerojatnost daljnje pretrage u odnosu na njihove urede ili članove timova i tako opravdala odobravanje traženog pravnog sredstva. Ako bi se spomenute pretrage ipak poduzele, obrana bi se mogla obratiti Vijeću radi izdavanja naloga sličnih onome koji je izdan u vezi sa drugim zahtjevom. Prema tome, Vijeće zaključuje da nijedna obrana nije pokazala da su treći i četvrti zahtjev zadovoljili uvjete iz pravila 54 Pravilnika, kao što je to ovo Vijeće prethodno protumačilo.³⁸

Obrazloženje za odluku po drugom zahtjevu

15. Gotovinina obrana obavijestila je Vijeće da je hrvatska policija zaplijenila njena računala i dokumente, i to od dvojice članova njenog tima, g. Ivanovića i g. Ribičića, i da postoji mogućnost da se u računalima nalaze pohranjeni podaci koji podliježu obvezi poštivanja privilegiranog odnosa između odvjetnika i klijenta. Markačeva obrana obavijestila je Vijeće da je dijelila neke informacije sa Gotovininom obranom, koje bi se također mogle nalaziti u zaplijenjenim računalima. Predstavnici Hrvatske potvrdili su da je policija zaplijenila imovinu Ivanovića, uključujući dokumente i laptop, te da je isto tako zaplijenila i pretražila i Ribičićevo računalo, mada se ne bi moglo smatrati da je on pravne struke. Zamjenik državog odvjetnika, g. Čule izjavio je da su svi zaplijenjeni materijali, izuzev Ivanovićeva laptopa, podvrgnuti preliminarnoj analizi. On je isto tako potvrdio da bi podaci pronađeni među zaplijenjenim materijalima mogli biti predani Međunarodnom sudu.

16. Pravilo 97 Pravilnika sadrži načelo da je svaka komunikacija između odvjetnika i klijenta privilegirana. Ta privilegiranaost je ključna za funkcioniranje obrane okrivljenog. Gospodin Čule je Vijeću podastro neke informacije o garancijama koje postoje u okviru hrvatskog zakonodavstva i koje jamče povjerljiv odnos između odvjetnika i klijenta.

³⁷ V. paragraf 10 gore.

³⁸ *Ibid.*

Prijevod

Međutim, on je isto tako izjavio da je policija pretražila Ribičićevo računalo, a njega je Gotovinina obrana identificirala kao jednog od članova svoga tima. Ovo ukazuje na rizik koji je inherentan različitim opsezima i tumačenjima privilegiranosti odnosa odvjetnik-klijent u različitim jurisdikcijama. Vijeće je stoga zaključilo da bi, ovisno o primjenjivanoj proceduri, pretraživanje nekih od materijala zaplijenjenih od članova Gotovinine obrane ili iz njihovih ureda, moglo rezultirati narušavanjem privilegiranog odnosa odvjetnik-klijent iz pravila 97 Pravilnika, što bi moglo utjecati na pravičnost suđenja pred ovim Vijećem. Iako niti Gotovinina niti Markačeva obrana nisu mogle potvrditi da se privilegirane informacije uistinu nalaze u zaplijenjenim računalima, Vijeće je smatralo da je određena razina spekulacije razumljiva u datim okolnostima i zaključilo da je utvrđena vjerojatnost da se privilegirane informacije nalaze u računalima zaplijenjenim od Gotovinine obrane dovoljna da bi se tražilo privremeno pravno sredstvo.

17. Prema članku 20 Statuta, Vijeće mora osigurati pravičnost suđenja. Vijeće je zaključilo da bi gorenavedeni razvoj događaja, ako ga Vijeće odmah ne razriješi izdavanjem naloga kojima se privremeno zabranjuju određeni postupci, mogao dovesti do ugrožavanja prava na pravično suđenje optuženih Gotovine i Markača, i da predstavlja izvanredne okolnosti u kojima je Vijeće ovlašteno odobriti zahtjev za značajno uplitanje u nacionalnu jurisdikciju. Vijeće je nadalje smatralo da je vremenski opseg tog uplitanja ograničen i da je nalog nužan za vođenje suđenja, dok Vijeće ne donese konačnu odluku, a na temelju ozbiljnog rizika da će doći do ugrožavanja prava na pravično suđenje optuženih Gotovine i Markača. Vijeće je razmotrilo i druge mjere koje bi se mogle poduzeti kako bi se razriješilo to pitanje, i u početku je tragal za sporazumnim rješenjem, što Hrvatska nije prihvatila.

*Prijevod***DISPOZITIV**

18. Iz gorenavedenih razloga i na osnovu članka 29 Statuta i pravila 54 Pravilnika,
Vijeće

ODBIJA prvi zahtjev;

ODOBRAVA drugi zahtjev;

ODBIJA treći zahtjev; i

ODBIJA četvrti zahtjev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
sudac Alphons Orié,
predsjedavajući

Dana 18. prosinca 2009.,
u Den Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]